

HRAST KRALJA ALEKSANDRA V PARIZU

Kako spoštujejo spomin na blagopokojnega našega kralja-mučenika v Franciji, nam priča dejstvo, da so 26. marca t. l. vsadili v Parizu spominski hrast, kakor smo po naši domovini povsod vsadili spominske lipe. Hrast stoji sredi Marsovega polja med Eiflovim stolpom in poslopji bivše Vojne akademije. Vsadili so ga na zelo svečan način. Vsaditvi so prisostvovali naš poslanik Spalajković, bivši francoski poslanik v Beogradu Dard, delegacije francoskih invalidov, bojevnikov, patrijotskih organizacij, nacionalnih korporacij in mnogo drugih predstavnikov. V svojih govorih so poudarjali, da bo hrast kralja Aleksandra simbol vzajemne francosko-jugoslovenske zvestobe in prijateljstva in da bo vselej spominjal na veliki lik kralja Zedinitelja. — V kratkem bodo tudi v Beogradu vsadili hrast v spomin francoskega državnika Louisa Barthouja.

POMLADNA NOČ MED ŽABARJI

»Velja!... Po večerji se bomo zbrali vsi pri nas, od koder bomo skupno stopili k brežanskim mlakam na žabe«, je zaključil razgovor Komanov Tonče. Nato je snel z glave čepico in jo je pomolil vsem dečkom pod nos: »Zdaj pa brž vsak svoj ofer za karbid!«

Pobci so segli v žepe, Danči, ki je bil to pot prvič v krogu žabarjev, pa je vprašal začudeno: »Čemu pa nam bo karbid?«

»Ali meniš, da boš kar s svojo plešo svetil?...« mu je grohotaje odvrnil Homanov Tonče.

Mirče pa je zardelemu Dančku pojasnil: »Karbid bomo rabili za razsvetljava, ko bomo stikali za žabami.«

Nato je tudi Danček segel v žep telovnika in je privlekel 25 parski novcev, ter ga je vrgel v Tončevo čepico k drobižu ostalih, Tonče in Mirče sta zatem ob pazljivih pogledih ostale tovarišije prešela zbirko in so soglasno ugotovili: »Tri dinarje in pol! Dovolj bo za razsvetljava!«

»Ej, to bo svetlo, kakor pred pošto v Ljubljani!« je menil Tonče, ko se je vrnil čez čas iz trgovine z zavitkom karbida v roki. Vsa družba je šla v živahnem pomenu še do križišča, tam pa so se razšli.

V somraku sta vstopila Danči in Mirče k Homanovim ko so bili ostali fantiči že vsi zbrani. Imeli so polne roke dela. Eni so čistili in polnili karbidarice, drugi so iztrkovali in zlagali vreče, ostali pa so urejevali lovske priprave.

»Ti, ki si nocoj med nami novinec,« je dejal Homanov Tonče Dančku, »boš le gledal, kakšen je naš opravke. Pazi pa dobro, kako ravnamo mi, stari žabarji, da boš drugič kaj poraben!...«

Tonče je kakor skrbni general pred bitko ogledoval in nadziral svojo žabarsko četo. Za hipec je izginil iz sobe, ko pa se je vrnil, je dejal zadovoljnega obraza: »Kakor nalašč, tak večer imamo... Temno je kakor v rogu, in zdi se mi celo, da bo pršilo. Malo dežja pa je za nas kakor bla-

goslov. V takem se vračamo z obilnim plenom domov.«

»Vse v redu, zdaj pa kar pojdimol!« je Mirče prekinil Tončevo modrovanje.

Prižgali so karbidarice, pobrali so lovške priprave in vsa junaška četa se je odpravila k šrangarjevim mlakam.

Danči je bil malce plašen, ko je prvič v svojem življenju brez domačih korakal v temno noč. Dospeli so na konec vasi v bližino mlak. Takrat se je Danček prestrašil: »Glejte, gori!...« in je pokazal na ogenj pri mlakah. Vsi ostali so se zasmejali mlademu bojzaljivcu. »To je vendar naš kres, ki so ga prižgali Drnovškovi pobje,« ga je Mirče prijateljsko uvajal v žabarske skrivnosti. »Saj je Tonče že popoldne določil Drnovškove, da imajo danes na skrbi ogenj. Vse popoldne so znašali iz hoste dračja in praprotja in glej: zdaj gori kakor v turških časih. Veš, tak ogenj, ki mu pravimo žabarska peč, zamoti žabe. Zagledajo se v svetlobo in zato ne opazijo, kdaj jim segaš za vrat... Kogar bo med lovom zarezalo, se bo šel za hipec pogret, da ne bo silil prežgodaj domov.«

Neslišno so dospeli k mlakam. Ponošen, da je v družbi žabarjev tudi sam, je Danči hotel opozoriti nase Drnovškove, ki so prav tedaj nakladali svežo zalogo dračja na ogenj. »Živel! kurjači!« se je zadril na vse grlo žabarski novinec. V tistem pa mu je tlesknilo po ustih več parov umazanih rok. »Neroda! Molči vendar, da nam žab ne splašiš!... Še eno tako budalost, pa te bomo potisnili na sredo luže!...« so mu grozili razjarjeni žabarji.

Družba se je vstopila okrog ognja, Tonče pa je pomignil Drnovškovegu Gusteljnu, najbolj spretnemu žabarju, in sta s karbidaricami v rokah odšla k mlakam. Vsi so strmeli za njima. Danček se je sklonil k Mirčku in mu je vprašaje zašepetal na uho: »Kam gresta?«

»Prostore nam besta izbrala,« mu je tiho odvrnil.

Neslišno, kakor nočni večiči, sta se žabarska vodnika pomikala ob bajerju. Zdaj pa zdaj sta obstala, namerila sta v lužo svetiljke in pazno motrila. Previdno sta obšla ves breg. Ko sta se vrnili, sta namignila družbi, ki jima je sledila. Razmestila sta vse ob obrežju.

Lov se je pričel.

Drgetajoč od napetega pričakovanja je stopical Danči ob Tončku in Mirčku, ki jima je bil določen za pomočnika. Vsaki kretnji obeh tovarišev je sledil tako pozorno, kakor bi si hotel vse kar najbolj živo vtisniti v spomin. Tonče se je primaknil k mlaki, Mirče takisto. Sij karbidarice namerita v mlako. Danči razloči dobro vse posameznosti: veje, listje in mahovje na ilovnatem dnu. Pogled mu bega po razsvetljenem prostorčku mlake in išče pozorno plena: žabe.

Ugleda jo... Skrita je med protjem... Njena senca se trese na dnu, sama pa ždi nepremično z iztegnjenimi kraki vrhu vode. Tonče ocenji z bistrim pogledom razdaljo do žabe. Lahke smehlja mu šine okrog usten. Zadovoljen prikima z glavo, naglo počepne, ter poda Mirčku levico. Pomagač se ga krepko oklene. Nato pa se Tonče sproži kakor puščica, šapne po žabi in že jo drži v svoji roki. Naglo se spet zravna, Mirček v tistem odviže vrečo in že je plen skrbno shranjen na dnu bisage.

Vsa trojica se premakne zdaj za dva, tri korake naprej. S karbidarico spet razsvetle bližnji prostor. Tonček zadrhti. Spet je ugledal žabo. Obrnjena je proti bregu in z izbuljenimi očmi strmi v močno luč. Žabarski poveljnik odkima z glavo. Mirček takoj razume njegovo odklonilno kretnjo. Žaba je predač, zato bo rabil kajfež. Danči še le zdaj razume to čudno lovsko pravilo. Podobna je cerkvenemu kajfežu za ugaševanje sveč. Žabarski kajfež ima le večji klobuk spleten iz žice.

Tonče potiska kajfež previdno proti žabi. Sunkoma ga nato vtakne v vodo ter ga v velikem loku bliskovito potegne na breg. V njem tiči — žaba. Vjel jo je! V tistem pa se žaba zave velike nevarnosti. Že se hoče pognati in ulti, a ji Mirče prežene željo po begu. Plane nanjo, kakor mačka na miško. Krepko jo zgrabi in hip na to je že v novem domovanju na dnu vreče.

Tako lazi vsa trojica ob bregu in vreča se zadovoljivo polni. Ko dospejo do konca določenega prostora, obstanejo. Tam ni več plena. Pobrali so ga že iz skupine pred njimi. Zato se vsa trojica vrne k ognju.

Tam je že zbranih nekaj skupin, ostale pa prihajajo polagoma.

»Kaj je nocoj lov že končan?« vpraša Danči. Povedo mu, da bi bilo takojšnje nadaljevanje lova brezuspešno. Nekaj žab je namreč pred nerodnimi lovci ušlo, druge pa so še zarite v blatnem dnu. Zdaj je površje mlake brez žab, čez nekaj časa pa bodo spet prišle na vrh. »Takrat pa bomo z lovom nadaljevali,« so pojasnili lovski sodrugi.

Prijetno je dela vsem toplota žabarske peči. Mlaka je namreč mrzla, na lovu pa si često omočiš obutev in obleko. V lovskem navdušenju niti ne opaziš, da si stopil do kolena v vodo ali pa si segel za žabo predaleč in imaš premočen ves suknjič.

Žabarska tovarišija si je za silo pregrela premrle ude ter osušila obutev in obleko.

»Zdaj pa gremo še na travnike!« so sklenili mladi žabarji.

Proti večeru pobegnejo mnogotere žabe iz mlakuže na nočni sprehod po travniku.

Dečki so stopili v strnjeno vrsto, ki se je pomikali kakor dolgo ravnilo čez travnik. V svitu lučic so takoj opazili posamezne dolgokrake begunke, ki jih na suhem prav lahko vloviš. Ko so preiskali ves travnik, se je vrnila tovarišija spet k mlaki in nadaljevala z lovom.

Plamen na bregu je že pojemal in lov se je bližal koncu.

Tedaj se je Danči okorajžil in je poprosil svoja pajdaša, naj mu dovolita, da zdaj tudi sam poizkusi lovsko srečo. Pokroviteljsko mu je potisnil Tonče karbidarico v roke. Dančku je zaigralo srce od prevelike sreče. »O, da bi vjel vsaj eno žabo!« si je na tihem zaželel. Previdno, kakor je poprej opazoval svoja druga, se je pomaknil nad vodo. Svetiljko je nameril v mlakužo. Poželjivo je iskal plena... »Glej, tamle je!...« se je opogumil na tihem, ko je ugledal žabo. Sklonil se je tik nad vodo. Žaba je buljila nepremično v svetlobo. Danči se je nagnil nad lužo. Že je začutil v roki njeno mrzlo, sluzasto

telo. Sunkoma je stisnil prste v bojazni, da mu prvi plen ne uide. V tistem pa mu je spodrsnilo na razmočenih tleh... omahnil je... V mirno noč se je začul padec v vodo: štr-bunk. Danči se je zleknil kakor je dolg in širok v rjavo tekočino.

Tonče in Mirče sta kriknila ob neobičajnem prizoru. V tistem so priskočili že tudi drugi tovariši in so neprostovoljnega kopalca izvlekli na breg. Žabolovec pa se je hotel izkazati junaka, dvignil je roko in je pokazal svojim tovarišem svoj prvi plen. V svitu karbidaric pa se je zagrohotala vsa žabja bratovščina, ko je ugledala v Dančkovi roki grdo, grampovo in neokusno žabo, ki je nihče ne ceni. Gustelj je izvil Dančku iz roke plen in ga je pokazal z zbadljivo opombo: »Ta pa naj bo kar tvoja. Zatakni si jo za klobuk in zapomni si: mi „krecmanov“ ne lovimo!...«

»Mirče naj spremi potapljača takoj domov, da se ne prehladi, ostali pa gremo k Homanovim trančirat žabe in delit plen!« je zaključil Tonče lov.

Trenotek kasneje je samevala mlaka, le na bregu se je zdaj pa zdaj zaiskril pojemajoči plamenček ugašajoče žabarske peči.

Jože Župančič.

PELJALI SMO SE V PLANICO

in nas je bilo nad deset tisoč — med njimi pa dijakov in učencev sam Bog ve koliko — in ko smo gledali iz vlaka, smo videli tam naprej od Kranjske gore krdela otrok, ki so se s smučkami pomikala naprej proti kraju, kjer se bodo narodi spoprijeli med seboj, kdo bo najbolj daleč po zraku letel. Ali ste že kdaj videli Martuljkovo skupino